

Козлов А.В.,
Кривий Ріг

У ПОШУКАХ ВИЗНАЧЕНOSTІ /гіпотеза процесу одухотворення/

Процес одухотворення всіх своїх дій та вчинків людина прагнула досягнути вже з перших кроків своєї свідомої діяльності. Та й саме усвідомлення нею навколишнього світу й себе в ньому / як складна система процесів сприймання, осмислення, оцінювання й відображення/ принципово виокремило людину з поміж інших істот. А в тому виокремленні намітилося вже щось надматеріальне, умовне, духовне, тобто таке, що ще й досі не піддається ніяким поясненням.

Першим етапом одухотворення власне людського існування слід, напевне, вважати перші спроби емоційно-психологічного оформлення /"оздоблення"/ своїх власних жестів та вчинків, у яких так чи інакше виявлялися перші більшою чи меншою мірою стабілізовані настрої, стани та почуття.

Наступним ступенем одухотворення людського життя міг стати процес одухотворення істот і явищ природи, коли людина/на основі природної близькості й подібності/ стала наділяти їх своїми ж властивостями і передовсім емоційно-психологічними здібностями. Так виникло поняття про духів природи.

За цим процесом /а точніше - на його основі/ поширилася міфологізація людського й тваринного світу, в ході якої вперше було сформульовано найстабільніші умовності людського, природного й суспільного співіснування.

Все це разом дало три основні паростки духовності: суто світської/ від одухотворення процесу здобування й споживання їжі до умовностей естетико-педагогічного рівнів/, суто релігійної /від тотемів до єдинобожін/ і світсько-релігійної.

Останні тисячоліття людська свідомість, не дивлячись на всю її прагматичну приземленість, прагне не тільки досягнути сутність усіх цих трьох варіантів духовності, а чітко визначитися з межами та відмінностями між ними, знайти в них спільне, загальнолюдське.